

Świdnik, dnia 09.04.2021

Zn.spr.: ZG.054.1.2021
(wyłącznie drogą elektroniczną)

Fundacja Tu i Tam
ul. Szafirowa 20/18
20-573 Lublin
kontakt@fundacjaitam.pl

Dotyczy: petycji „Stop wycince w Starym Gaju”.

Wobec faktu skierowania petycji tej samej treści do trzech różnych podmiotów, tj. do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie, Rady Miasta Lublin oraz do Nadleśnictwa Świdnik, wyjaśniam, że zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 28.09.1991 r. o lasach z późniejszymi zmianami, zarząd nad lasami i gruntami Skarbu Państwa pozostającymi w zarządzie Lasów Państwowych sprawuje właściwy nadleśniczy. W przypadku lasu Stary Gaj jest to nadleśniczy Nadleśnictwa Świdnik.

Zanim udzielę odpowiedzi na postawione żądania, przedstawię istotne informacje, które pomogą zrozumieć cele gospodarki leśnej oraz sprostować nieścisłe doniesienia medialne, które pomimo licznych wyjaśnień, posłużyły jako główny powód wystosowania Państwa petycji.

Gospodarka leśna w Lasach Państwowych prowadzona jest na podstawie planów urządzenia lasu (PUL), sporządzanych dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat. Plany te są wykonywane przez specjalistyczne firmy zewnętrzne, które inwentaryzują zasoby leśne, skrupulatnie oceniając stan lasu i określając takie cechy jak jego struktura, budowa, wiek, skład gatunkowy, stan zdrowotny czy warunki glebowo-siedliskowe. PUL zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw środowiska obliguje prawnie dane nadleśnictwo do realizacji gospodarki w konkretny sposób, według precyzyjnych wskazówek. To właśnie na podstawie Planu Urządzenia Lasu, sporządzonego zgodnie z zasadą trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, Nadleśnictwo Świdnik realizuje prace w Starym Gaju, w tym cięcia pielęgnacyjne i odnowieniowe.

W toku wykonywanych prac Nadleśnictwo Świdnik, od dziesięcioleci, corocznie zleca i nadzoruje pozyskanie drewna wynikające z potrzeb w zakresie hodowli i pielęgnowania drzewostanów. Od dwóch dekad ilość drewna pozyskiwanego każdego roku w lesie Stary Gaj utrzymuje się na poziomie zbliżonym do ilości pozyskanej w roku 2020. Nie można więc zgodzić się z opinią, że to właśnie *ostatnio wycięto szczególnie dużo drzew*, sugerując tym samym

niewłaściwe działanie. Biorąc pod uwagę przytoczone powyżej informacje odnośnie ilości pozyskiwanego surowca, takie stwierdzenie jest niezgodne ze stanem faktycznym i stoi w sprzeczności z rezultatami prac wykonanymi na tym obszarze w ostatnich latach.

Kolejna przedstawiona w petycji uwaga, że *zaplanowane na najbliższy rok cięcia uczynią ten las nieatrakcyjnym miejscem, poranionym pustymi polanami zrębowymi po wycinkach* również nie ma pokrycia w rzeczywistości, bowiem cięcia rębne w 2021 roku obejmą powierzchnię zaledwie 81 arów. Na pozostałym obszarze zostaną wykonane cięcia pielęgnacyjne (tzw. trzebieże), które nie prowadzą do odsłonięcia powierzchni, gdyż ich istotą jest wycinanie pojedynczych drzew. Szersze wyjaśnienie tych kwestii znajduje się w oświadczeniu w sprawie lasu Stary Gaj:

https://swidnik.lublin.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/oswiadczenie-w-sprawie-uroczyska-stary-gaj

Zawarta w końcowej części petycji informacja o prowadzeniu cięć w *sąsiedztwie rezerwatu* jest również bezpodstawną próbą wywołania negatywnych emocji. Bezpośrednie sąsiedztwo rezerwatu przyrody „Stasin” stanowią bowiem drzewostany gospodarcze, dlatego wskazywanie, że prowadzono w nich prace, sugerując tym samym niewłaściwe działanie, nie ma żadnego uzasadnienia merytorycznego. Rezerwat nie ma wyznaczonej otuliny, nie ma też żadnych innych unormowań prawnych odnośnie prowadzenia prac w sąsiedztwie tej formy ochrony przyrody. Wykonanie zabiegu trzebieży w drzewostanie dębowym nie wywołuje żadnych negatywnych skutków na sąsiadujący z nim rezerwat, którego celem jest ochrona brzozy czarnej. We wszystkich drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem od czasu jego uznania (40 lat) wykonywane były takie cięcia bez żadnej szkody dla przedmiotu ochrony.

Poniżej przedstawiam kolejno odpowiedzi na postawione w petycji żądania:

„1. *Żądamy wstrzymania planowanych na rok 2021 i kolejne lata wycinek w lasach Stary Gaj i Dąbrowa, powodujących usuwanie drzew na dużych powierzchniach (w tym wstrzymania tzw. „rębni gniazdowych) .”*

Odpowiedź:

Stary Gaj oraz Dąbrowa to kompleksy leśne, które poza innymi funkcjami pełnią także funkcję gospodarczą. Podstawą wykonywanych cięć jest plan urządzenia lasu, który zobowiązuje nadleśnictwo do prowadzenia zaplanowanych działań gospodarczych. Ich zaniechanie należałoby uznać jako niegospodarność i brak dbałości o powierzony majątek Skarbu Państwa.

Odnosząc się do wniosku o wstrzymanie cięć na dużych powierzchniach – wyjaśniam, że ze względu na pełnione przez te kompleksy leśne funkcje ochronne takie cięcia nie miały i nie mają tu miejsca. Na obszarze Starego Gaju i Dąbrowy odnowienie drzewostanów prowadzi się na zasadzie rębni złożonych, w tym rębni

gniazdowych charakteryzujących się usuwaniem drzew na małych powierzchniach (do 0,5 ha). Rębnia gniazdowa najmniej ingeruje w istniejący drzewostan, a jednocześnie pozwala wprowadzić gatunki drzew dostosowane do istniejących warunków glebowych czy wilgotnościowych: po wycięciu dojrzałego drzewostanu na niewielkiej powierzchni, sadzimy na to miejsce młode sadzonki drzew właściwe dla siedliska (w przypadku Starego Gaju to przede wszystkim dęby). Zastosowanie rębni służy wymianie dojrzałego drzewostanu na młody. Zatem żądanie wstrzymania cięć na dużych powierzchniach jest wypełniane w praktyce, zaś wstrzymanie realizacji rębni gniazdowych nie może być zrealizowane.

„2. Domagamy się ograniczenia ilości cięć i innych prac leśnych (np. trzebieży, zupełnego usuwania martwego drewna, gałęzi itp.) oraz podjęcia rozmów z organizacjami ekologicznymi, Urzędem Miasta Lublin i innymi ruchami społecznymi na temat ustanowienia form ochrony najcenniejszych fragmentów lasu Stary Gaj (oddziały 177 i 178, najbardziej okazałe drzewa jako pomniki przyrody), w których gospodarka leśna będzie ograniczona do minimum.”

Odpowiedź:

Głównym celem gospodarki leśnej, mającym swe odzwierciedlenie w planie urzędzenia lasu dla nadleśnictwa, jest zapewnienie trwałości lasu i zachowanie jego wielofunkcyjnej roli. Gospodarka w lasach ochronnych prowadzona jest zgodnie z rozporządzeniem MŚZNiL z dnia 25.08.1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz.U.1992 r., nr 67, poz. 337). Cięcia rębne i pielęgnacyjne (trzebieże) są tu ograniczone do niezbędnego minimum. Ich rozmiar jest wartością optymalną, dalsze ograniczanie prowadziłoby do pogorszenia właściwego stanu tych drzewostanów. Taka bezczynność oznaczałaby zaniechanie wypełniania obowiązków przez Nadleśnictwo Świdnik, a więc złamanie prawa; w dłuższej perspektywie czasu doprowadziłaby do trwałych, negatywnych zmian w lesie (zamierania drzew i drzewostanów, przekształcania drzewostanów na niezgodne z siedliskiem poprzez naturalną sukcesję gatunków światłożądnych itp.) i przez to do utraty funkcji ochronnych. Cięcia rębne planowane są głównie w drzewostanach o składzie gatunkowym nieodpowiednim dla danego siedliska leśnego. W przypadku Starego Gaju są to w większości drzewostany sosnowe w starszym wieku, o niskiej odporności na czynniki biotyczne i abiotyczne. Dodatkowo, w sąsiedztwie zabudowy czy ciągów komunikacyjnych, we wszystkich drzewostanach muszą być usuwane drzewa stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz infrastruktury położonej w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Z planowanych na najbliższe dziesięciolecie zadań gospodarczych w lesie Stary Gaj w postaci cięć zostały wyłączone drzewostany najbardziej stabilne, które w perspektywie

kolejnego okresu obowiązywania PUL nie powinny wymagać tego rodzaju zabiegów. Wśród nich wyłączono z zabiegów części oddziałów nr 177 i 178.

Domagacie się Państwo „wstrzymania innych prac leśnych” (nie uściślonych w petycji). Pozostałe prace wykonywane przez Nadleśnictwo Świdnik dotyczą głównie hodowli lasu (sadzenie i pielęgnowanie odnowień, młodników), ochrony lasu (ochrona i profilaktyka przed szkodliwymi owadami, grzybami, zabezpieczanie upraw przed szkodami od zwierzyny, zbieranie śmieci), utrzymania obiektów leśnych, zabezpieczania przed pożarami, udostępniania lasu i wielu innych. Wstrzymanie tych prac nie jest możliwe, gdyż są to podstawowe obowiązki Lasów Państwowych. Odnośnie *drewna martwego* – dane z pomiarów w trakcie ostatnich prac urządzeniowych dowodzą, że zasoby martwego drewna wynoszą 11,92 m³/ha. To znacznie ponad średnią krajową, która wynosi 8 m³/ha. Jeżeli chodzi o ustanowienie form ochrony w oddziałach 177 i 178, informuję, że sprawy podlegające przepisom ustawy z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody [DZ.U. z 2020 r., poz. 55 tekst jednolity] w tym przypadku ustanawiania form ochrony przyrody, nie leżą w kompetencjach Lasów Państwowych. Jednak w każdym przypadku, o ile strona zajmująca się udokumentowaniem projektu uchwały w tej sprawie będzie tym zainteresowana, Nadleśnictwo Świdnik jest otwarte na współpracę w zakresie swoich możliwości i kompetencji.

„3. Oczekujemy wzięcia odpowiedzialności za sposób prowadzenia gospodarki leśnej oraz zaspokajanie potrzeb społeczeństwa i ochronę walorów przyrodniczych w Stary Gaju przez władze Gminy Lublin, na której terenie znajduje się las. Domagamy się, aby Rada Miasta Lublin zwróciła się do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych oraz Nadleśnictwa Świdnik o trwałe ograniczenie wycinek na dużą skalę oraz podjęły z nimi rozmowy (przy udziale organizacji społecznych, ekologicznych itp.) prowadzące do kompleksowego i efektywnego opracowania skutecznych sposobów i zasad, w jakich realizowane będą funkcje społeczne i przyrodnicze Starego Gaju jako miejskiego lasu ochronnego.”

Odpowiedź:

Petycja, będąca przedmiotem niniejszego pisma, była przez Państwa skierowana jednocześnie do Rady Miasta Lublin. Przewodniczący Rady Miasta Lublin pismem z dnia 12 lutego 2021 r. (znak BRM-III.152.1.1.2021) przekazał omawianą petycję nadleśniczemu Nadleśnictwa Świdnik, w celu rozpatrzenia zgodnie z właściwością, bowiem Rada Miasta Lublin nie może ingerować w gospodarkę leśną prowadzoną w Nadleśnictwie Świdnik.

Odnośnie *ograniczenia wycinek na dużą skalę* – podkreślę raz jeszcze: Nadleśnictwo Świdnik od 2000 roku, tj. od czasu uznania tego lasu za ochronny, prowadzi wszelkie prace zgodnie z rozporządzeniem MŚZNiL z dnia 25.08.1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz

szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz.U.1992 r., nr 67, poz. 337). Cięcia od tego momentu ograniczone są do niezbędnego minimum, ukierunkowane przede wszystkim na pielęgnację istniejącego drzewostanu lub jego przebudowę. Nadleśnictwo nie ma uprawnień do zmian przepisów, a jako zarządzający mieniem Skarbu Państwa z całą pewnością nie może ich łamać czy ignorować w inny sposób. Co do realizacji w Starym Gaju funkcji społecznych i przyrodniczych, szerzej odpowiadam na to zagadnienie w kolejnym punkcie.

„4. Domagamy się uwzględnienia funkcji społecznych i przyrodniczych Starego Gaju oraz Dąbrowy w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Świdnik na lata 2021-2030.”

Odpowiedź:

Uwzględnienie funkcji gospodarczych i przyrodniczych Starego Gaju oraz Dąbrowy znajduje odzwierciedlenie w zaplanowanych czynnościach gospodarczych Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Świdnik na lata 2021-2030. Funkcje społeczne wynikają z samego istnienia tych lasów w powiązaniu ze sposobem ich zagospodarowania w świetle ustawy o lasach. Uroczysko Stary Gaj oraz Dąbrowa są zawsze otwarte dla mieszkańców Lublina i okolic. Pełnienie funkcji społecznych przez te lasy obserwujemy codziennie. Stałymi gośćmi tych lasów są: rowerzyści, biegacze, fani nordic walking, spacerowicze, grzybiarze, fotografowie, jeźdźcy konni, rodzice z małymi dziećmi w wózkach, a w śnieżne zimy nawet miłośnicy nart biegowych. Lasy te są także udostępniane na potrzeby organizacji imprez sportowych przez lubelskie i krajowe stowarzyszenia sportowe, dla biegaczy, rowerzystów, zawodników biegów na orientację, WOT, czy też różnego rodzaju wydarzeń polegających na sadzeniu lasu, zbieraniu śmieci itp. Nadleśnictwo Świdnik prowadzi tam zajęcia edukacyjne dla tysięcy osób, od przedszkoli po uniwersytet trzeciego wieku. Zachętą do aktywności i spędzania wolnego czasu w lasach są udostępniane przez nadleśnictwo ścieżki dydaktyczne, punkty edukacji leśnej, tablice edukacyjne, wiaty turystyczna z miejscem ogniskowym czy trasy do jazdy konnej. Przykładem realizacji funkcji społecznych jest także przekazanie gruntu leśnego pod utworzenie ścieżki rowerowej, dzięki czemu można bezpiecznie objechać na rowerze Zalew Zemborzycki. Na terenie kompleksów Stary Gaj i Dąbrowa, ze środków finansowych Lasów Państwowych, powstały dwie drogi pożarowe. Obecnie drogi te są intensywnie użytkowane przez ogół społeczeństwa. Ponadto w kompleksie Dąbrowa jest umiejscowionych 14 studni głębinowych stanowiących ujęcia wody dla miasta Lublin. Nadleśnictwo poprzez swoją gospodarkę utrzymuje nad nimi zdrowy drzewostan, naturalnie biorący udział w filtrowaniu wody opadowej, chroniący przed zanieczyszczeniami i pyłami miasta.

Mimo, że od wielu lat obserwujemy tendencję do coraz bardziej odpowiedzialnego korzystania z lasu, to wciąż zdarza się, że leśnicy muszą

likwidować nielegalne wysypiska śmieci i usuwać odpady rozsiane niemal po całym jego obszarze. Koszt usuwania śmieci z kompleksów leśnych przy lubelskiej aglomeracji mogłyby być przeznaczone np. kolejną ścieżkę, wiatę lub inne przedsięwzięcia służące wszystkim osobom z nich korzystających. Niestety nieodpowiedzialna część społeczeństwa na przestrzeni ostatnich 10 lat wyrzuciła w tych lasach ponad 1150 m³ śmieci (to ilość zebrana przez Nadleśnictwo). Trudno wyobrazić sobie wygląd Dąbrowy i Starego Gaju gdyby Lasy Państwowe zaprzestały sprzątnięcia tych terenów.

Wszystkie powyżej przytoczone fakty świadczą o tym, że funkcja społeczna jest spełniana przez omawiane lasy.

Projekt PUL dla Nadleśnictwa Świdnik uwzględnia wielofunkcyjność tych kompleksów, nie wykluczając przy tym prowadzenia gospodarki leśnej. Przyrodnicze funkcje pełni rezerwat przyrody, pomniki przyrody i inne formy ochrony przyrody. Funkcje społeczne – udostępnianie lasów dla ludności – są zagwarantowane ustawowo, ich realizacja nieodłącznie wiąże się z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa dla osób korzystających z terenów leśnych. Będzie to możliwe przez prowadzenie niezbędnych zabiegów związanych z pozyskaniem drewna, które również zapewniają odpowiednią kondycję zdrowotną drzewostanów. Zatem Państwa postulat jest realizowany w działalności gospodarczej nadleśnictwa.

Dziękuję za dostrzeżenie wysiłków, a w konsekwencji efektów pracy kilku pokoleń pracowników Lasów Państwowych. Zwróciliście Państwo uwagę swoją i społeczeństwa na fakt, że w wyniku dotychczasowego sposobu gospodarowania w omawianych lasach Skarbu Państwa można odnaleźć fragmenty lasów które uważacie Państwo za cenne, zachowane siedliska, czy drzewa o szczególnych walorach, które mogą zostać uznane za pomniki przyrody. Niektóre zakątki wydają się sprawiać wrażenie naturalnych, mimo że w rzeczywistości jeszcze kilkadziesiąt lat temu były obszarem praktycznie pozbawionym drzew. To doskonałe potwierdzenie tego, że wszelkie prowadzone przez nas zabiegi, pomimo iż przejściowo mogą sprawiać niekorzystne wrażenie, w dłuższej perspektywie prowadzą do ciągłego polepszania stanu lasów. Pozytywne efekty naszej działalności, które Państwo dostrzegacie, znajdują również odzwierciedlenie w stałym wzroście wszystkich głównych parametrów charakteryzujących otaczające nas lasy. Dzieje się tak już od kilku dziesięcioleci, co zostało udokumentowane w kolejnych inwentaryzacjach lasów Nadleśnictwa Świdnik. Z ostatniej z nich, wykonywanej na potrzeby sporządzenia Planu Urządzenia Lasu na lata 2021-2030 wynika, że w porównaniu z danymi sprzed 10 lat średnia zasobność drzewostanów wzrosła tu z 287 m³/ha do 331 m³/ha, przeciętny wiek drzewostanów wzrósł z 68 do 75 lat. Średni przyrost roczny drzew „na pniu” dla powierzchni lasu Stary Gaj obliczony został na ponad 4,2 tys. m³, a jego zapas (ilość drewna) wynosi ponad 150 tys. m³. Nadleśnictwo Świdnik pozyskuje średniorocznie z tego kompleksu dużo mniej drewna od wskazanego powyżej

przyrostu, co pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, **że pomimo prowadzonego pozyskania**, ilość drewna pozostającego w lesie Stary Gaj stale wzrasta.

Wyrażam nadzieję, że powyższe informacje rozwiewają obawy o przyszłość lasów Stary Gaj i Dąbrowa i pozwalają ze spokojem spojrzeć na działalność Nadleśnictwa Świdnik jak i całych Lasów Państwowych.

Wszystkie działania Lasów Państwowych mają na celu właściwą opiekę nad mieniem Skarbu Państwa i wpisują się w nadrzędny cel, jaki przyświeca leśnikom – a mianowicie realizacja gospodarki leśnej w sposób trwały i zrównoważony.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 28.09.1991 r. o lasach [Dz.U. z 2020, poz. 1463 tekst jednolity], Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną (art. 4 ust. 3 w powiązaniu z art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8) według zasad gwarantujących między innymi utrzymanie trwałości lasów oraz ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów: gospodarczej, przyrodniczej i społecznej.

Z poważaniem
Adam Kot
Nadleśniczy

Do wiadomości

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie: rdlp@lublin.lasy.gov.pl
2. Rada Miasta Lublin: rada_miasta@lublin.eu